

1. Ο ΚΑΒΑΦΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΕΙ

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...31/08/2023 Ημ. Αποδελτίωσης: ...31/08/2023

Σελίδα: 14

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>



**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΟΝΕΙΡΟ**
ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

Ο Καβάφης συμβουλεύει... (Περιμένοντας τους Βαρβάρους)

Καθώς με την άφιξη του Σεπτεμβρίου και μετά τις διαδοχικές κρίσεις του καλοκαιριού ανοίγει με τη συζήτηση στη Βουλή για τις πυρκαγιές ένας δημιουργικός αν και προκλητικός και μάλλον αβέβαιος πολιτικός κύκλος (και στην εξωτερική πολιτική με κρίσιμες συναντήσεις με Τουρκία κ.ά.), κάθε σχετική κατευθυντήρια οδηγία ή συμβουλή μπορεί ενδεχομένως να είναι χρήσιμη. Ιδιαίτερα μη συμβατική οδηγία. Η Αγία Γραφή, ο Σαίξπηρ, ο Μαρξ και ο Καβάφης τα έχουν πει όλα (και εν πολλοίς τα αντίθετά τους) για την ανθρώπινη φύση και μοίρα, τον έρωτα και τον θάνατο, την εξουσία και την αλαζονεία, την άνοδο και την πτώση, την αναπόφευκτη φθορά, τη δολιότητα και την αυθεντικότητα, τον χρόνο και τον φθόνο, τον φόβο και την καρτερικότητα, την αξία της σιωπής και τη δύναμη της λογικής. Και την άσκηση της εξωτερικής πολιτικής. Οι Έλληνες τραγικοί τα είπαν επίσης. Ο «ελληνικός» **Κ.** Καβάφης ειδικότερα, μέσα από την πυκνή ποιητική του έκφραση μεταλλάσσει έναν ηδονικό κόσμο παρακμής, φθοράς και μετάβασης (τον Ελληνιστικό κόσμο κυρίως) σε υπέρτατο στοχασμό – στάση ζωής που «κτυπά», διεισδύει απευθείας στη σημερινή δυστοπική πολιτική πραγματικότητα σε παγκόσμιο κλίμακα. Η ποίησή του, με άλλα λόγια, αποτελεί είτε ρητά είτε υπαινικτικά και υπόγεια (π.χ. «Ο Δαρείος») φιλοσοφική θεώρηση σε πολιτικά γεγονότα της εποχής του, αλλά με τη διαχρονικότητα που ξεπερνά την εποχή του και μετουσιώνεται σε «οδηγό σοφίας» και για την πολιτική δράση. Είναι ο άλλος «πολιτικός Καβάφης».

Επιλέγω κάπως αυθαίρετα ορισμένες επίκαιρες καβαφικές «συμβουλές/ οδηγίες» χρήσιμες για την εξωτερική και εσωτερική πολιτική. Αν οι «συμβουλές/ οδηγίες» του για τις άλλες, εσωτερικές πτυχές της πολιτικής – τις μεταρρυθμίσεις στην Ελληνική Αποικία, τον Ηγεμόνα εκ Δυτικής Λιβύης «που ντύνεται σαν τους Έλληνες», τους πολιτικούς «που βλέπουν και οι τρεις τους την Συρία το ίδιο», ή για «την φωτιά που ήταν βαλτή» όπως διέδιδε ο... Ιουλιανός είναι επίσης χρήσιμες.

1. Αποφυγή αλαζονείας - «υπεροψίας και μέθης»: «Τα μεγαλεία να φοβάσαι, ώ ψυχή./ Και τες φιλοδοξίες σου να υπερνικήσεις/ αν δεν μπορείς, με διαταγμό και προφυλάξεις/ να τες ακολουθείς. Κι όσο εμπροστά προβαίνεις,/ τόσο εξεταστική, προσεκτική να είσαι. («Μάρτια Ειδό»)

2. Αποφυγή εθνικιστικών «ενθουσιασμών»: «Άστοχα πράγματα και κινδυνώδη./ Οι έπαινοι για των Ελλήνων τα ιδεώδη./ Η θεωργίες κ' η επισκέψεις στους ναούς/ των εθνικών. Οι ενθουσιασμοί για τους αρχαίους θεούς». («Ο Ιουλιανός εν Νικομηδεία»)

3. Νηφαλιότητα - όχι πανικός «σαν των Τρώων»: «Αλλ' όταν η μεγάλη κρίσις έλθει,/ η τόλμη κ' η απόφασίς μας χάνονται/ ταράττεται η ψυχή μας, παραλύει/ κι ολόγυρα απ' τα τείχη τρέχουμε/ ζητώντας να γλυτώσουμε με τη φυγή». («Τρώες»)

4. Οι κατασκευή «βαρβάρων» ως λύση: «Γιατί ενύκτωσε κ' οι βάρβαροι δεν ήλθαν./ Και μερικοί έφθασαν απ' τα σύνορα,/ και είπανε πως βάρβαροι πια δεν υπάρχουν./ Και τώρα τι θα γένουμε χωρίς βαρβάρους./ Οι άνθρωποι αυτοί ήσαν μια κάποια λύσις». («Περιμένοντας τους Βαρβάρους»)

5. Και όταν «οι προσδοκίες βγουν λαθεμένες»: «Σαν έτοιμος από καιρό, σα θαρραλέος,/ σαν που ταιριάζει σε που αξιώθηκες μια τέτοια πόλι,/ πλοιάσασε σταθερά προς το παράθυρο,/ κι άκουσε με συγκίνηση, αλλ' όχι/ με των δειλών τα παρακάλια και παράπονα». («Απολείπειν ο Θεός Αντώνιον»)

Κατά τα λοιπά «Οι άνθρωποι γνωρίζουν τα γινόμενα /Τα μέλλοντα γνωρίζουν οι θεοί (...). Ενώ εις την οδόν/έξω, ουδέν ακούουν οι λαοί». («Σοφοί δε Προσόντων»)

Ο καθηγητής **Π.Κ. Ιωακειμίδης** είναι πρώην ηρεοβευτής - σύμβουλος ΥΠΕΞ, μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του **ΕΛΙΑΜΕΠ** και Research Associate LSE. Από τις εκδόσεις Παπαζήση κυκλοφορεί το νέο βιβλίο του «Ελλάδα: Ορίζοντας 2030. Οι Προκλήσεις Τουρκίας και Ευρώπης».